

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W POZNANIU
DELEGATURA W LESZNIE**

**INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W POWIECIE KOŚCIAŃSKIM
W ROKU 2014**

Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska
pod kierunkiem Marii Pułyk
Dział Inspekcji
pod kierunkiem Danuty Binkowskiej*

Zatwierdził:

Z up. WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
*mgr inż. Jacek Matuszewski
Kierownik Delegatury w Lesznie*

Leszno, lipiec 2015

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	WYBRANE CECHY POWIATU	5
3.	STAN ŚRODOWISKA.....	7
3.1.	Monitoring jakości powietrza.....	7
3.2.	Monitoring jakości wód.....	8
3.2.1.	Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	8
3.2.2.	Monitoring jakości wód podziemnych.....	11
3.3.	Monitoring jakości gleby i ziemi.....	12
3.4.	Monitoring hałasu.....	12
3.5.	Monitoring pól elektromagnetycznych	13
3.6.	Monitoring gospodarki odpadami	14
3.7.	Podsumowanie i wnioski.....	16
4.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA.....	18
5.	POWAŻNE AWARIE	21
6.	PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ	22

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu kościańskiego w roku 2014. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej www.poznan.wios.gov.pl.

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

2. WYBRANE CECHY POWIATU

Powiat kościański położony jest w południowej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar o powierzchni 722 km², a zamieszkuje go 78 981 osób (stan na dzień 31 grudnia 2013 r., dane wg GUS).

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego powiat ten położony jest:

- w makroregionie Pojezierze Leszczyńskie: mezoregiony Równina Kościańska, Pojezierze Sławskie, Pojezierze Krzywińskie oraz
- w makroregionie Pradolina Warciańsko-Odrzańska: mezoregion Dolina Środkowej Obry.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy, użytki rolne zajmują około 75,2% jego powierzchni.

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- trzy gminy miejsko-wiejskie: Czempień, Krzywiń, Śmigiel,
- jedną gminę miejską: Kościan,
- jedną gminę wiejską: Kościan,

Powiat jest zwodociagowany w 94,8%, a skanalizowany w 64,2% (stan na dzień 31 grudnia 2013 r., dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajdują się 22 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków eksploatowane na terenie powiatu kościańskiego. Dane o ilości ścieków pochodzą z *Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.*

Lp.	Gmina	Zakład/Miejscowość	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w 2014 r. [m ³]	
1.	Kościan	Wodociągi Kościańskie” Spółka z o.o./Kielczewo	Miasto Kościan	1 284 334	
2.		Gmina Kościan /Nowy Dębiec	Nowy Dębiec	41 830	
3.		Gmina Kościan /Racot	Racot	1 385 572	
4.		Gmina Kościan /Oborzyska Stare	Oborzyska Stare	73146	
5.		Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu /Turew	Turew	5223	
6.		PPH Kompotpal s.j. H.L.H.D.N. Wieszczyżycy Spytkówki ul. Prosta 4, 64-000 Kościan/Spytkówki	Zakład Spytkówki	542	
7.	Czempień	MAXFRUT Sp. z o.o./Jarogniewice	Jarogniewice	40501	
8.		Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu /Jarogniewice	Jarogniewice	1921	
9.		Dom Pomocy Społecznej w Jarogniewicach ul. Poznańska 25, 64-020 Czempień/ Jarogniewice	Jarogniewice	3458,1	
10.		Zakład Gospodarki Komunalnej w Czempiniu /Czempień	Czempień	252596	
11.		Zakład Gospodarki Komunalnej w Czempiniu /Borowo	Borowo	16482	
12.		Zakład Gospodarki Komunalnej w Czempiniu /Gołębin Stary	Gołębin Stary	21369	
13.		Zakład Gospodarki Komunalnej w Czempiniu /Piotrowo	Piotrowo	12309	
14.		Agro- Handel Sp. z o.o./ Mościszki	Mościszki	65677	
15.	Krzywiń	Vekkelsessenteret Associaton w Gliwicach/ Zbór Kościoła Zielonościątkowego ARKA w Gliwicach /Żelazno	Żelazno	126 ¹	
16.		Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. we Wschowie	Jerka	Jerka	51748
17.			Mościszki	Mościszki	6592
18.			Lubiń	Lubiń	810
19.			Lubiń	Lubiń	13204
20.	Spółdzielnia Mieszaniowa Choryń/ Kopaszewo	Kopaszewo	18251 ²		
21.	Śmigiel	Samorządowe Gimnazjum i Szkoła Podstawowa w Bronikowie/Bronikowo	Bronikowo	296	
22.		Zakład Wodociągowo-Kanalizacyjny w Śmiglu Sp. z o.o. /Koszanowo	Gmina Śmigiel	719 000	

¹ ilość ścieków odprowadzanych do środowiska podana wg. pozwolenia wodnoprawnego.

² ilość ścieków odprowadzanych do środowiska podana w oparciu o ankietę otrzymaną od podmiotu.

Powiat kościański wchodzi w skład regionu IV gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim. Wyjątek stanowią gminy Krzywiń i Śmigiel wchodzące w skład regionu V. Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” (WPGO) uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W regionie IV instalacje ujęte w WPGO to:

- regionalna instalacja – mechaniczno-biologiczna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Piotrowie Pierwszym, gmina Czempień;
- instalacje przewidziane do zastępczej obsługi: kompostownie w Sierosławiu i w Rumianku (gmina Tarnowo Podgórne); instalacja do produkcji paliw alternatywnych w Opalenicy (gmina Opalenica); składowiska odpadów w Powodowie (gmina Wolsztyn), w Goździnie (gmina Rakoniewice), w Dopiewie (gmina Dopiewo), w Sroczku Małym (gmina Stęszew).

Kompostownia odpadów w Sierosławiu nie przyjmowała odpadów od 2013 r. – instalacja w stanie likwidacji.

W regionie V instalacje ujęte w WPGO to:

- regionalna instalacja – mechaniczno-biologiczna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Trzebani i składowisko odpadów w Trzebani (gmina Osieczna);
- instalacje przewidziane do zastępczej obsługi: sortownia odpadów w Henrykowie (gmina Święciechowa); kompostownie w Goli (gmina Gostyń), w Rawiczu (gmina Rawicz), w Trzebani (gmina Osieczna), w Koszanowie (gmina Śmigiel).

Na terenie powiatu kościańskiego jest jedno czynne składowisko odpadów, jedna sortownia oraz dwie kompostownie odpadów.

Gminy powiatu kościańskiego należą do następujących związków międzygminnych realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska:

Nazwa związku międzygminnego	Gminy należące do związku	Zadania
Związek Międzygminny Centrum Zagospodarowania Odpadów „SELEKT”	Brodnica, Czempień, Dolsk, Dopiewo, Granowo, Grodzisk Wlkp., Kamieniec, Kaźmierz, Komorniki, Kościan, miasto Kościan,, Mosina, miasto Puszczykowo, Opalenica, Rakoniewice, Rokietnica, Stęszew, Tarnowo Podgórne, Wielichowo, Zbąszyń.	Wdrożenie nowych regulacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego w Lesznie	Bojanowo, Gostyń, Jutrosin, Krobica, Krzemieniewo, Krzywiń, miasto Leszno, Lipno, Miejska Górka, Pakosław, Pępowo, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Rydzyna, Śmigiel, Święciechowa, Wijewo.	
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich z siedzibą we Wschowie	Wschowa, Krzywiń, Osieczna Krzemieniewo, Święciechowa, Wijewo, Przemęt, Jemielno, Rydzyna.	Dostarczanie wody, ochrona ujęć wody, odprowadzanie ścieków, rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, racjonalna gospodarka zasobami wodnymi.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2014 jakość powietrza na terenie powiatu kościańskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Krzan, metodą pasywną (metoda wskaźnikowa) polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu zanieczyszczeń raz w miesiącu. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu.

Z badań przeprowadzonych w roku 2014 wynika, że uzyskana wartość średnia w roku dla dwutlenku siarki wyniosła $3,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dwutlenku azotu – $13,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014 wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy, gdzie strefę stanowi:

- aglomeracja poznańska,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska.

Powiat kościański jest elementem składowym strefy wielkopolskiej.

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych pozwoliły na zakwalifikowanie strefy, a więc i powiatu kościańskiego, do niższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu $\text{PM}_{2,5}$ oraz metali oznaczanych w pyłe PM_{10} .
- do klasy C – dla pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM_{10} . W przypadku pyłu PM_{10} podkreślić należy, że generalnie odnotowywane są przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin, jednak w roku 2014 stwierdzono przekroczenie stężenia średniego dla roku na stacjach w Nowym Tomyszu oraz w Wągrowcu.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat kościański	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości SO₂, NO_x i O₃, otrzymane w roku 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do klasy A.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat kościański	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.2.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2014 roku prowadzono w oparciu o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015”.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością:
 - raz na 6 lat (wyłącznie na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako niezagrażone niespełnieniem celów środowiskowych) – pełny zakres badań,
 - raz na 3 lata w ograniczonym zakresie badań,

- na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych,
 - na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
 - na obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
 - JCW przeznaczonych do celów rekreacyjnych w tym kąpieliskowych;
 - corocznie (wyłącznie dla JCW przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu badawczego (MB) w punkcie wyznaczonym na potrzeby wymiany informacji między państwami członkowskimi UE z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań lub corocznie – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu kościańskiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Mogilnica od Rowu Kąkolewskiego do ujścia,
- Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara,
- Kanał Mosiński od Kanału Przysieka Stara do Żydowskiego Rowu,
- Kanał Przysieka Stara,
- Olszynka,
- Kanał Wonieść,
- Racocki Rów,
- Dopływ spod Bieżyna (Struga Łągowska),
- Samica (Leszczyńska),
- Kanał Przemęcki,
- Wencerka,
- Obrzański Kanał Południowy,
- Obrzański Kanał Środkowy.

oraz jednolite części wód stojących:

- Jezioro Wonieść,
- Jezioro Jezierzycie,
- Jezioro Zbęchy,
- Jezioro Móreckie (Mórka),
- Jezioro Cichowo.

Wyznaczone JCW płynące reprezentują następujące typy abiotyczne:

- 0 – typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe,
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 19 – rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta,
- 23 – potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych,
- 25 – ciek łączący jeziora.

JCW stojące zaliczono do typów abiotycznych:

- 3a – jeziora o wysokiej zawartości wapnia, stratyfikowane, o dużym wpływie zlewni na jakość wód,
- 3b – jeziora o wysokiej zawartości wapnia, niestratyfikowane, o dużym wpływie zlewni na jakość wód.

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu kościańskiego w roku 2014 obejmował JCW:

- Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu kościańskiego, w miejscowości Gryżyna (39,5 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych;

- Kanał Wonieść – punkt zlokalizowany poza obszarem powiatu kościańskiego, w miejscowości Drzeczkowo w powiecie leszczyńskim (19,5 km), badania wykonywane w ramach monitoringu diagnostycznego, monitoringu operacyjnego w zakresie zanieczyszczeń i substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego odprowadzanych w zlewni i monitoringu obszarów chronionych (siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie).
- Samica – punkt zlokalizowany na terenie powiatu kościańskiego, w miejscowości Karśnice (1,1 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,
- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
 - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
 - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
 - ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu wód.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ www.poznan.wios.gov.pl.

Ocena stanu wód płynących na terenie powiatu kościańskiego za 2014 rok

W JCW Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara stwierdzono stan chemiczny poniżej dobrego, tym samym zły stan wód. Na ocenę JCW pod kątem stanu chemicznego wpływ miało przekroczenie wartości granicznej sumy dwóch substancji z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

W JCW Kanał Wonieść stwierdzono słaby potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. Na ocenę JCW pod kątem stanu chemicznego wpływ miało przekroczenie wartości granicznej dla badanej sumy dwóch substancji z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo

(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu. Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

W JCW Samica stwierdzono słaby potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. Na ocenę stanu wód miały wpływ przekroczenia w zakresie związków azotu i fosforu. Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Nazwa ocenianej JCW	Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara	Kanał Wonieść	Samica
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Kanał Mosiński – Gryżyna	Kanał Wonieść – Drzczkowo	Samica Leszczyńska – Karśnice
Typ abiotyczny	0	25	17
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW	TAK	TAK	TAK
Program monitoringu	MO	MD	MO
Klasa elementów biologicznych	nie badano	IV	III
Klasa elementów hydromorfologicznych	nie badano	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych	nie badano	PPD	PPD
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano	II	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	nie oceniano	SLABY	UMIARKOWANY
Czy JCW występuje na obszarze chronionym?	NIE	TAK	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie badano	NIE	NIE
STAN CHEMICZNY	PSD	PSD	nie badano
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych		ZŁY	ZŁY
STAN WÓD	ZŁY	ZŁY	ZŁY

PPD – poniżej potencjału dobrego

PSD – poniżej stanu dobrego

NIE – nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych

Potencjał ekologiczny JCW silnie zmienionej	
Potencjał ekologiczny JCW sztucznej	
Stan ekologiczny JCW naturalnej	

3.2.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Zasoby wód podziemnych w powiecie kościańskim są zgromadzone w obrębie jednego z najzasobniejszych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – nr 150 Pradolina Warszawa-Berlin; w rejonie Kościana jest to obszar najwyższej ochrony.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu kościańskiego

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m ³ /d
150	Pradolina Warszawa-Berlin	Q _p	porowy	25-30	456

Objaśnienia: Q_p – utwory czwartorzędu w pradolinach

Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu kościańskiego 2 JCWPd:

- jednolita część wód podziemnych nr 71 (kod PL_GB_63_10_71),
- jednolita część wód podziemnych nr 73 (kod PL_GB_6500_073).

W roku 2014 badania jakości wód podziemnych na terenie powiatu kościańskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonane zostały przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, który prowadzi monitoring wyłącznie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, w zakresie umożliwiającym ocenę wpływu związków azotu pochodzących z gospodarki rolnej na jakość wód.

Wyniki monitoringu operacyjnego wód podziemnych pod kątem podatności wód na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Na terenie powiatu zlokalizowany jest obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych – OSN w zlewni Olszynki, Racockiego Rowu i Żydowskiego Rowu nr NVZ6000PO9S. Do badań wód podziemnych wytypowano studnię w miejscowości Rogaczewo Małe, ujmującą wody gruntowe, czwartorzędowe, podatne na zanieczyszczenia antropogeniczne.

Ocena jakości wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego na terenie powiatu kościańskiego w roku 2014 /według WIOŚ/

Obszar OSN	Ujęcie	Średnie stężenie azotanów /mg NO ₃ /l	Wynik badań	Użytkowanie terenu
OSN w zlewni Olszynki i Rowu Racockiego	Rogaczewo Małe	7,11	wody niewrażliwe na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (poniżej 40 mg NO ₃ /l)	Łąki, grunty orne.

3.3. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Celem badań jakości gleby i ziemi jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczy to właściwości chemicznych gleb.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Rozpoczęcie piątego cyklu badań zaplanowano na rok 2015.

W ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce wytypowano do badań 17 punktów. Na terenie powiatu kościańskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych.

3.4. MONITORING HAŁASU

Monitoring hałasu ma na celu dostarczenie informacji niezbędnych dla potrzeb ochrony przed hałasem. Zadanie to realizowane jest poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem, a także rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące ich oddziaływanie, np. ekrany akustyczne.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonują obowiązkowo:

- starostowie – dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,

- zarządcy dróg, linii kolejowych, lotnisk, jeśli eksploatacja drogi, linii kolejowej lub lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na obszarach nieobjętych procesem opracowania map akustycznych.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne.

Przez teren powiatu kościańskiego przebiegają drogi: ekspresowa nr S5 Grudziądz – Wrocław, krajowa nr 5 Świecie – Lubawka oraz drogi wojewódzkie: nr 308 Nowy Tomyśl – Kunowo, nr 310 Głuchowo – Śrem, nr 311 Kawczyn – Czempin, nr 312 Rakoniewice – Czacz, nr 432 Leszno – Września. Główny szlak kolejowy powiatu stanowi linia nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego L_{DWN} (poziom dzieńno-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika L_N (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu L_{AeqD} w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy (L_{AeqN}) wynosi od 45 dB do 60 dB.

Jeżeli hałas przekraczający wartości dopuszczalne powstaje w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia. Nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, tak ważne jest uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2014 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu kościańskiego.

3.5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Rok 2014 rozpoczął trzeci, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu kościańskiego w roku 2014 nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych.

W roku 2014, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM.

3.6. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz na zbieranie i przetwarzanie odpadów, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ w ramach monitoringu gospodarki odpadami gromadzi informacje o:

- sortowniach,
- kompostowniach,
- biogazowniach,
- spalarniach odpadów,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do gmin oraz do podmiotów gospodarczych, weryfikowanych podczas kontroli.

Biogazownie, spalarnie odpadów

Na terenie powiatu kościańskiego nie ma biogazowni ani spalarni odpadów.

Kompostownie

Na terenie powiatu kościańskiego działają:

- od 2010 roku – pryzmowa kompostownia odpadów w Koszanowie (gmina Śmigiel), której właścicielem i zarządzającym jest Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie. W 2014 r. kompostownia przyjęła do kompostowania 104,87 Mg masy suchej odpadów;
- od 2011 roku – pryzmowa kompostownia odpadów w Piotrowie Pierwszym (gmina Czempień), której właścicielem i zarządzającym jest Tonsmeier SELEKT Spółka z o.o. w Piotrowie Pierwszym. W 2014 r. kompostownia przyjęła do kompostowania 33554,55 Mg masy mokrej odpadów.

Sortownie

Na terenie powiatu kościańskiego od 2011 r. roku działa sortownia odpadów w Piotrowie Pierwszym, której właścicielem i zarządzającym jest Tonsmeier SELEKT Spółka z o.o. W roku 2014 poddano sortowaniu 117613,7 Mg odpadów; wysortowano:

- opakowania z tworzyw sztucznych (150102) w ilości 1891,65,
- opakowania z papieru i tektury (150101) w ilości 1 377,42 Mg,
- opakowania z metalu (150104) w ilości 69,38 Mg,
- papier i tekturę (191201) w ilości 1812,48 Mg,
- nie przekompostowane frakcje odpadów (190501) w ilości 2251,11Mg,
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów (191212) w ilości 59095,56 Mg,
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów (191212) w ilości 2318,08 Mg,
- minerały (191209) w ilości 47850,79 Mg,
- metale żelazne (191202) w ilości 947,28 Mg,

Składowiska odpadów

W roku 2014 na terenie powiatu kościańskiego eksploatowane było składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Bonikowo (gmina Kościan). W 2014 r. dla składowiska w Bonikowie została wydana decyzja stwierdzająca wygaśnięcie pozwolenia zintegrowanego. W miejscowościach: Koszanowo (gmina Śmigiel) i Czerwona Wieś (gmina Krzywiń) znajdują się trzy nieeksploatowane składowiska odpadów.

Wykaz składowisk w fazie eksploatacyjnej na terenie powiatu kościańskiego w roku 2014

Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2014 r. /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska ^{/1/} /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje ^{/2/}	Typ składowiska ^{/3/}
Kościan	Bonikowo	0	6,6	1991	1,2,3a,8	IN

Objaśnienia:

/1/ powierzchnia całkowita składowiska - to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do właściciela składowiska;

/2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **3a** decyzja zatwierdzająca instrukcję prowadzenia składowiska, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane na składowanie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton, **7** decyzja wyrażająca zgodę na zamknięcie wydana w 2013 r., **8** decyzja wyrażająca zgodę na zamknięcie wydana w 2014 r.

/3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **O** odpadów obojętnych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Wykaz zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie powiatu kościańskiego

Lp.	Gmina	Miejscowość	Powierzchnia całkowita składowiska /ha/	Data uruchomienia	Data zaprzestania przyjmowania odpadów / decyzji na zamknięcie	Rekultywacja
1.	Śmigiel	Koszanowo	2,65	1993	2009/2009	zakończona
2.	Krzywiń	Czerwona Wieś	1,7	2001	2008/2008	zakończona
3.	Krzywiń	Czerwona Wieś (stare)*	0,7	1985	2001/2009	w trakcie

* miejscowość Czerwona Wieś – działka ewidencyjna nr 347

Zgodnie z art. 124.4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013, poz. 21, z późn. zm.) zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany prowadzić monitoring składowiska odpadów w fazie przedeksploatacyjnej, eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej. Zakres, czas i częstotliwość oraz sposób i warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.

Obowiązek prowadzenia monitoringu na czynnym składowisku określony jest w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji/pozwoleniu zintegrowanym/zezwoleńiu na odzysk lub unieszkodliwianie, w przypadku składowisk zamkniętych w decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie i przeprowadzenie rekultywacji. Natomiast zgodnie z obowiązującą od 23 stycznia 2013 r. ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów istniejącym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest obowiązany w terminie dwóch lat od dnia jej wejścia w życie (do 23.01.2015 r.) złożyć wniosek o wydanie decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów, w której prowadzenie monitoringu określone będzie zarówno dla fazy eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej.

Zakres i częstotliwość badań monitoringowych w roku 2014 na składowiskach w fazie eksploatacyjnej i w fazie poeksploatacyjnej na terenie powiatu kościańskiego

Lp.	Lokalizacja	Badania	Poziom i	Skład wód	Skład wód	Skład i emisja	Osiadanie	Struktura i
-----	-------------	---------	----------	-----------	-----------	----------------	-----------	-------------

	składowiska		skład wód podziemnych	odciekowych	powierzchniowych	gazu składowiskowego	składowiska	skład masy odpadów
1	Bonikowo	wymagane ¹	4 razy w roku	4 razy /rok	nie dotyczy	12 razy/ rok	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	4 razy w roku	4 razy /rok	nie dotyczy	12 razy w roku	brak pomiaru ³	raz w roku
2	Koszanowo	wymagane ¹	2 razy w roku	2 razy/rok	nie dotyczy	2 razy w roku	1 raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	2 razy w roku	brak pomiaru ⁴	nie dotyczy	2 razy w roku	1 raz w roku	nie dotyczy
3	Czerwona Wieś	wymagane ¹	2 razy w roku	2 razy/ rok	nie dotyczy	2 razy w roku	1 raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	2 razy w roku	brak pomiaru	nie dotyczy	2 razy w roku	1 raz w roku	nie dotyczy
4	Czerwona Wieś (stare)	wymagane ¹	2 razy w roku	2 razy/ rok	nie dotyczy	2 razy w roku	1 raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	brak pomiaru	brak pomiaru	nie dotyczy	brak pomiaru	brak pomiaru	nie dotyczy

Objaśnienia:

- 1 - częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z wydaną decyzją, w przypadku gdy badanie któregoś ze wskaźników nie jest wymagane wpisano nie dotyczy
- 2 - częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z informacjami zawartymi w przekazanych do WIOŚ raportach z monitoringu lokalnego na składowiskach w roku 2013
- 3 - nie wykonywano badań osiadania powierzchni składowiska z powodu intensywnych prac rekultywacyjnych
- 4 - odcieki ze składowiska odprowadzane są kolektorem na oczyszczalnię ścieków.

3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A za wyjątkiem pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których strefę zaliczono do klasy C.

Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza przekroczenie wymaganych prawem norm, ale nie muszą one występować na całym obszarze strefy. Planowane na obszarze strefy przedsięwzięcia nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Jednocześnie na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.

Dla strefy wielkopolskiej Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotował Program Ochrony Powietrza w zakresie benzo(a)pirenu i pyłu PM10.

2. Badane w 2014 r.:

- JCW Kanał Mosiński od Kani do Kanału Przysieka Stara – wykazała zły stan wód,
- dla jednolitej części wód Kanał Wonieść stan wód określono jako zły oraz stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych,
- JCW Samica – wykazała zły stan wód oraz stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Największy wpływ na jakość wód mają punktowe źródła zanieczyszczeń (wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa. Inne ważne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych stanowią: rozwój terenów rekreacyjnych bez właściwej infrastruktury (kanalizacja, oczyszczalnia) oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w ich bezpośrednim sąsiedztwie i niedostateczna sanitacja wsi.

Należy dążyć do poprawy stanu wód w szczególności poprzez: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach (budowa równolegle sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, odprowadzanie do wód wyłącznie ścieków oczyszczonych); stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

3. Na obszarze powiatu położone są dwie JCWPd: nr 71 i nr 73. Najbardziej zagrożone są wody na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 150 *Pradolina Warszawa-Berlin* w okolicach Kościana ze względu na brak izolacji warstw wodonośnych utworami nieprzepuszczalnymi. W 2014 r. wody podziemne były badane tylko na ujęciu w Rogaczewie Małym pod kątem podatności na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych. Badania nie wykazały zagrożenia tym zanieczyszczeniem.
4. Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Na terenie powiatu kościańskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych.
5. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego. Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego.

W roku 2014 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu kościańskiego.

6. Rok 2014 rozpoczął trzeci, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku. W roku 2014 nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.
7. Gospodarka odpadami
 - a) na terenie powiatu eksploatowano: jedną sortownię niesegregowanych odpadów komunalnych (w Piotrowie Pierwszym) i dwie kompostownie (w Piotrowie Pierwszym i Koszanowie) oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Bonikowie,
 - b) ilość odpadów poddanych sortowaniu w Piotrowie Pierwszym zwiększyła się w porównaniu do roku 2013,
 - c) ilość odpadów poddanych kompostowaniu w Piotrowie Pierwszym i Koszanowie zmniejszyła się w porównaniu do roku 2013,
 - d) od lipca 2011 roku składowisko w Bonikowie zaprzestało przyjmowania odpadów komunalnych od ludności. Przyjmowanie odpadów od tego czasu miało charakter epizodyczny; w 2014 r. odpadów nie przyjmowano. Składowisko ma decyzję wyrażającą zgodę na zamknięcie wydaną 14.01.2014 r.; trwają na nim obecnie intensywne prace rekultywacyjne.
 - e) na terenie powiatu znajdują się trzy składowiska nieeksploatowane, które posiadają decyzje wyrażające zgodę na zamknięcie, na jednym z nich, w Czerwonej Wsi (stare) trwają nadal prace rekultywacyjne,
 - f) na składowisku eksploatowanym w Bonikowie ze względu na intensywne prace rekultywacyjne nie posadowiono reperów i nie przeprowadzono z tego powodu badań osiadania czaszy składowiska. Na składowisku zamkniętym w Koszanowie nie badano odcieków ze składowiska, odcieki ze składowiska odprowadzane są siecią drenarską bezpośrednio na oczyszczalnię ścieków w Koszanowie i tam oczyszczane. Na składowisku zamkniętym w Czerwonej Wsi nie prowadzono monitoringu w pełnym zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r. poz. 523). Na składowisku zamkniętym w Koszanowie odcieki ze składowiska odprowadzane są siecią drenarską na oczyszczalnię ścieków w Koszanowie

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2014 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu – Delegatura w Lesznie realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOS” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa bezpieczeństwa ludzi i środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, takich jak:

- ograniczenie uciążliwości dla środowiska instalacji, które mogą powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości (instalacje IPPC),
- poprawa stanu gospodarki odpadami, poprzez kontrole składowisk odpadów oraz zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych na składowiska,
- ochrona zasobów wód i poprawa gospodarki wodno-ściekowej, poprzez kontrole podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi oraz stosujących nawozy naturalne,
- ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych,
- ochrona środowiska przed hałasem,
- gospodarowanie zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym,
- obowiązki związane z demontażem pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zadania kontrolne realizowano w ramach działań planowych oraz pozaplanowych, w tym interwencyjnych, podejmowanych na wniosek obywateli, organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych.

Kontrolami objęto przedsiębiorców, jak i jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami oraz podmioty prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. w ewidencji Delegatury WIOŚ w Lesznie znajdowało się 255 podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu kościańskiego, co stanowi 17% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Delegaturze. W roku 2014 skontrolowano 41 podmiotów (16% spośród podmiotów zewidencjonowanych), u których przeprowadzono 48 kontroli (24 planowe i 24 pozaplanowe, w tym 13 interwencyjnych i 3 na wniosek) w zakresie: ochrony przed hałasem, ochrony powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, wywiązywania z obowiązków nałożonych w pozwoleniach zintegrowanych oraz innych pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, przestrzegania ustawy o nawozach i nawożeniu, ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową, postępowania z fluorowanymi gazami cieplarnianymi, ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Najliczniejszą grupę wśród skontrolowanych stanowiły jednostki zajmujące się działalnością wytwórczą w rolnictwie (8), gospodarką odpadami (6), oczyszczaniem ścieków (6), przemysłem metalowym (4), demontażem pojazdów (3), przemysłem spożywczym (2), inne (12).

W trakcie 20 kontroli nie stwierdzono naruszeń przepisów ochrony środowiska, natomiast w pozostałych 28 kontrolach (58%) takie naruszenia występowały. Dotyczyły one:

- nieprawidłowego postępowania ze ściekami, powodującego zagrożenie dla środowiska (Gospodarstwo Rolne Wojciech Frankiewicz w Bieczynach, Gospodarstwo Rolne Jerzy Sroczyński w Bieczynach, P.P.H.U. „JARKOM” Mieczysław Jarmuszcak – zakład w Czempiniu);
- niezapewnienia ochrony wód przed zanieczyszczeniem w związku z wprowadzaniem nieodpowiednio oczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi (Gmina Krzywiń, Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, „UTASZ-SPEED” Sp. z o.o. – zakład w Jerce, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- odprowadzania wód lub ścieków na grunty sąsiednie (Gospodarstwo Rolne Leszek Michałowicz w Kuskowie);

- spalania odpadów poza spalarniami lub współspalarniami odpadów (Gospodarstwo Rolne Jerzy Sroczyński w Bieczynach, P.P.H.U. „JARKOM” Mieczysław Jarmuszcak – zakład w Czempiniu);
- gospodarowania odpadami w sposób niezapewniający ochrony wód i gleby przed zanieczyszczeniem (Gospodarstwo Rolne Jerzy Sroczyński w Bieczynach, „ULMAR PLUS” Łukasz Czarnolewski w Piotrkowicach);
- magazynowania olejów odpadowych niezgodnie z przepisami (MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- przekazywania odpadów podmiotowi nieuprawnionemu (Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi);
- nieprawidłowości w zakresie zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych (Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, „Wodociągi Kościańskie” Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Kiełczewie);
- nieprzestrzegania wymogów ustawy o nawozach i nawożeniu (Gospodarstwo Rolne Małgorzata Kaczmarek w Starej Przysiece Pierwszej);
- nieprzestrzegania wymogów programu gospodarowania na terenach zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych (Gospodarstwo Rolne Wojciech Frankiewicz w Bieczynach, Gospodarstwo Rolne Jerzy Sroczyński w Bieczynach, Gospodarstwo Rolne Adam Wojciechowski w Bieczynach);
- wydobywania kopaliny na potrzeby własne bez wymaganego zgłoszenia organowi geologicznemu (Gospodarstwo Rolne Jerzy Sroczyński w Bieczynach);
- niewłaściwego stanu technicznego lub eksploatacji urządzeń służących ochronie środowiska (Gmina Kościan – oczyszczalnia ścieków w Starych Oborzyskach, Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, „Wodociągi Kościańskie” Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Kiełczewie, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- eksploatacji instalacji bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego (Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu Michał Putz w Czempiniu);
- braku lub naruszania warunków pozwolenia na wytwarzanie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów (LUCARS Lucyna Brodziszewska w Kościanie, PHU Anna Zajęc w Starym Bojanowie, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- prowadzenia nielegalnego demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (PHU Anna Zajęc w Starym Bojanowie);
- braku pozwolenia wodnoprawnego lub nieprzestrzegania jego warunków (Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, P.P.H.U. „JARKOM” Mieczysław Jarmuszcak – zakład w Czempiniu, PUHP „Dekor” Leszek Kowalski w Czaczu, „UTASZ-SPEED” Sp. z o.o. – zakład w Jerce, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- eksploatacji instalacji wymagającej zgłoszenia organowi ochrony środowiska bez tego zgłoszenia („UTASZ-SPEED” Sp. z o.o. – zakład w Jerce, POLPETROL SA – Baza Paliw w Kościanie);
- nieprzestrzegania warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych (Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce);
- nieprzekazywania lub nieterminowego przekazywania wyników pomiarów do odpowiednich organów (Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, „Wodociągi Kościańskie” Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Kiełczewie);
- niewłaściwego prowadzenia badań ilości lub jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi albo pomiarów ilości pobieranej wody (Gmina Kościan – oczyszczalnia ścieków w Starych Oborzyskach, Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);

- nieselektywnego zbierania wytwarzanych odpadów (Gmina Kościan – oczyszczalnia ścieków w Starych Oborzyskach i Racocie);
- nieprawidłowej klasyfikacji odpadów (Związek Międzygminny „Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT” w Czempiniu);
- niedopełnienia obowiązków rejestracyjnych z zakresu zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (PHU Anna Zajęc w Starym Bojanowie);
- braku lub błędów w ewidencji i sprawozdawczości w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami (Gmina Kościan – oczyszczalnia ścieków w Starych Oborzyskach i Racocie, Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, „ZŁOMIX” Tomasz Piotrowski w Śmiglu, PHU Anna Zajęc w Starym Bojanowie, PHP „WIKRY” Krzysztof Bednarz w Rogalinku – działalność w Nowym Gołębinie, RUTEN Gospodarka Odpadami Przemysłowymi Aneta Goła w Czempiniu, PUHP „Dekor” Leszek Kowalski w Czaczu, Etex Building Materials Polska Sp. z o.o. – Zakład Produkcyjny w Widziszewie, „Wodociągi Kościańskie” Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Kielczewie, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- braku lub błędów w sprawozdawczości i naliczaniu opłat za korzystanie ze środowiska (Gmina Krzywiń, P.P.H.U. „TRANS-MECH” Sp. z o.o. w Piotrkowicach, Spółdzielnia Nabywców i Najemców w Czempiniu – oczyszczalnia ścieków w Turwi, Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Jerce, P.P.H.U. „JARKOM” Mieczysław Jarmuszcak – zakład w Czempiniu, „Wodociągi Kościańskie” Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Kielczewie, Etex Building Materials Polska Sp. z o.o. – Zakład Produkcyjny w Widziszewie, „UTASZ-SPEED” Sp. z o.o. – zakład w Jerce, MAXFRUT Sp. z o.o. w Jarogniewicach);
- niepoinformowania w wyznaczonym terminie lub poinformowania niezgodnie z prawdą o zakresie podjętych działań, służących wyeliminowaniu naruszeń wskazanych w zarządzeniu pokontrolnym wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska (Gospodarstwo Rolne Wojciech Frankiewicz w Bieczynach, „Wodociągi Kościańskie” Sp. z o.o. – oczyszczalnia ścieków w Kielczewie);
- braku lub nieprawidłowości w sprawozdawczości do „Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji” (Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Mięsnego Firma Marcinkowscy Sp. z o.o. – Zakład Przetwórstwa Mięsnego w Nowym Dworze).

Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba							Decyzje wymierzające kary	
	zakładów w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	mandatów karnych	decyzji ustalających termin i wstrzymujących	wniosków o ukaranie do sądów	wniosków do organów ścigania	liczba	kwota /tys. zł/
Gmina Kościan	42	13	6	2	0	1	0	6	16
Miasto Kościan	63	4	1	3	0	0	0	0	0
Gmina Czempień	57	16	6	7	1	2	0	1	0,5
Gmina Krzywiń	34	5	6	2	0	0	0	3	72
Gmina Śmigiel	59	10	4	1	0	0	0	0	0
Powiat kościański	255	48	23	15	1	3	0	10	88,5

W działaniach pokontrolnych w 2014 r. wobec naruszających przepisy ochrony środowiska zastosowano następujące sankcje:

- udzielono 18 pouczeń,
- wydano 23 zarządzenia pokontrolne,
- nałożono 15 mandatów karnych na łączną kwotę 4.800 zł,
- skierowano 3 wnioski do sądów o ukaranie winnych popełnienia wykroczeń,
- wydano 10 decyzji wymierzających administracyjne kary pieniężne o łącznej wysokości 88,5 tys. zł,

– wydano jedną decyzję wstrzymującą użytkowanie instalacji eksploatowanej bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego.

Ponadto skierowano 30 wniosków do organów administracji rządowej i samorządowej, w celu podjęcia działań w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości w ramach ich kompetencji.

Zakłady posiadające instalacje podlegające obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego (IPPC):

1. Zakład Ceramiki Budowlanej Andrzej Idziejczak Nietążkowo ul. Arciszewskich 27, 64-030 Śmigiel,
2. Leszek Kowalski ul. Śmigielska 6a, Nowa Wieś 64-030 Śmigiel,
3. FKS Okucia Okienne i Drzwiowe Sp. z o.o. Bronikowo, ul. Morownicka 1c, 64-030 Śmigiel,
4. Ferma Drobiu Michał Putz – Czemiń, ul. Kasztanowa 3,
5. Agro-Handel Sp. z o.o., Mościszki 64-010 Krzywiń,
6. Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Mięsnego Firma Marcinkowscy Sp. z o.o. Zbęchy Pole 8, 64-010 Krzywiń,
7. Linde Gaz Polska Sp. z o.o. ul. Jana Pawła II 41a, 31-864 Kraków Oddział Kościan ul. Przemysłowa 17, 64-000 Kościan,
8. Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Dróg w Kościanie, ul. Ks. Baczkowskiego 6, 64-000 Kościan, Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Bonikowie.
9. Etex Building Materials Polska Sp. z o.o. ul. Wspólna 6, 32-300 Olkusz Fabryka Dachówek Ceramicznych Etex Building Materials Polska Sp. z o.o. Widziszewo, 64-000 Kościan.
10. Zakład Utylizacyjny Lucyna Pierzchlewicz. Tarnowo Stare 8, 64-020 Czemiń

Na koniec 2014 roku wszystkie instalacje posiadały wymagane pozwolenie zintegrowane. W roku 2014 przeprowadzono 3 kontrole w podmiotach eksploatujących instalacje, dla których wymagane jest pozwolenie zintegrowane.

5. POWAŻNE AWARIE

Na terenie powiatu kościańskiego zlokalizowany jest jeden zakład zakwalifikowany do grupy zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR), tj. Podziemny Magazyn Gazu Bonikowo w Kokorzynie, eksploatowany przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Oddział w Zielonej Górze.

Na terenie powiatu znajduje się także zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR), tj. Linde Gaz Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, Al. Jana Pawła II 41a, 31-864 Kraków, Oddział w Kościanie, ul. Przemysłowa 17.

Ponadto do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie, które ze względu na ilość substancji niebezpiecznej, jaka może znajdować się w zakładzie, nie klasyfikują się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowią zagrożenie dla środowiska, zakwalifikowano 2 podmioty:

- Polpetrol SA z siedzibą w Poznaniu, ul. Żniwna 4, 61-663 Poznań, Baza Paliw w Kościanie, ul. Gostyńska 57 oraz
- Spółdzielnię Mleczarską Mlekovita z siedzibą w Wysokich Mazowieckich, ul. Ludowa 122, 18-200 Wysokie Mazowieckie, Oddział Produkcyjny w Kościanie, ul. Wojciecha Maya 28.

Rejestr nie obejmuje stacji paliw, które również mogą być potencjalnym miejscem wystąpienia poważnych awarii.

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii

W roku 2014 na terenie powiatu kościańskiego nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.

6. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ

1. Podmioty korzystające ze środowiska na terenie powiatu kościańskiego nie realizują jego ochrony w wymaganym stopniu. W aż 58% kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska.
2. Większość nieprawidłowości dotyczyła pojedynczych zagadnień, albo naruszeń niezwiązanych z bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko.
3. Część podmiotów nie monitoruje w dostatecznym stopniu zmian w prawie z zakresu ochrony środowiska, w wyniku czego działania środowiskowe podejmuje dopiero w następstwie kontroli i postępowania pokontrolnego WIOŚ.
4. Waga zagadnień ochrony środowiska, obszar działania oraz liczba podmiotów i osób korzystających ze środowiska, przemawiają za potrzebą aktywnego działania wszystkich ustawowo upoważnionych organów